

บทคัดย่อ

สัตว์น้ำที่ได้รับการประมงเป็นแหล่งอาหารหลักของมนุษยชาติ โดยเฉพาะสัตว์น้ำที่ได้จากการทำประมงทะเล ในปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างเต็มที่และมากเกินไป เนื่องจากประกอบธุรกิจประมงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการลงทุนสร้างกองเรือประมงและโรงงานแปรรูปที่ทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในตลาดโลก ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำในภาพรวมอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมโดยเป็นผลมาจากความล้มเหลวของกระบวนการจัดการประมงอย่างรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพของประเทศที่ทำการประมงส่วนใหญ่ในโลก ดังนั้นองค์การสหประชาชาติจึงได้จัดทำตราสารระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรประมงขึ้น ดังนี้ ๑) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS ๑๙๘๒) ๒) ความตกลงสหประชาชาติ ค.ศ. ๑๙๙๕ (UNFSA) ๓) จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ (CCRF) เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสากลในการทำประมงอย่างรับผิดชอบของรัฐ ๔) แผนปฏิบัติการสากลว่าด้วยการป้องกันยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) และ ๕) ความตกลงว่าด้วยมาตรการของรัฐเจ้าของท่า (PSMA) ทั้งนี้ ในปี ๒๕๔๗ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี UNCLOS ๑๙๘๒ และเข้าเป็นภาคี PSMA และ UNFSA โดยการภาคยานุวัติในปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๖๐ ตามลำดับ

เนื่องจากประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการประมงที่ล้าสมัย ไม่มีแผนปฏิบัติการระดับชาติในการต่อต้าน IUU Fishing ไม่มีแผนจัดการประมงทะเล ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ติดตามตำแหน่งเรือ และไม่มีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ ในมาตรการควบคุมมิให้เกิดกิจกรรม IUU Fishing ดังนั้น ในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ สหภาพยุโรปจึงให้ใบเหลืองกับไทยในฐานะประเทศที่ส่งออกสัตว์น้ำไปจำหน่ายในสหภาพยุโรป เป็นผลทำให้ไทยต้องเร่งแก้ไขข้อบกพร่องเป็นการด่วน รัฐบาลไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการประมงให้ทันสมัยมากขึ้นรวมทั้งเพิ่มความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์หลักการจัดการทรัพยากรประมงภายใต้หลักการแนวคิด และบทบัญญัติของตราสารระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้น โดยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์หลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในเชิงลึก เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงประเด็น โดยการตีความและวิเคราะห์ความหมายของ IUU Fishing ในมุมมองด้านกฎหมายให้ชัดเจน ตรงตามเจตนารมณ์ของ IPOA-IUU วิเคราะห์หลักการของตราสารระหว่างประเทศดังกล่าวในฐานะเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา IUU Fishing เพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุป และจัดทำข้อเสนอแนะ พร้อมนำเสนอกรณีศึกษาของต่างประเทศ รวมทั้งนำเสนอประเด็นข้อสังเกตในการนำไปใช้บังคับ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการในการศึกษาและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา IUU Fishing ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดการจัดการประมงอย่างรับผิดชอบและยั่งยืนต่อการประมงไทย

คำสำคัญ : IUU Fishing, UNCLOS ๑๙๘๒, CCRF, UNFSA, IPOA-IUU, PSMA

Abstract

Aquatic animals are the main sources of food for mankind especially marine fisheries. At present, there are overexploited in fisheries resources due to rapidly changed in fisheries business, more investment in ship building and modern processing factories to be in line with the great demand of fishery products in the world market. This causes deterioration of the entire fisheries resources and need to urgently restore. It is apparently that the cause of such deterioration originates from a failure of responsible and efficient fisheries management process of most fishing nations around the world. As a result, the United Nations have established various international instruments to be used as tools in fisheries management, namely, 1) The United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS 1982) 2) UN Fish Stocks Agreement 1995 (UNFSA) 3) Code of Conduct for Responsible Fisheries (CCRF) to be used as international guideline for responsible fisheries of the fishing nations 4) International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA-IUU) and 5) The 2009 FAO Port State Measures Agreement (PSMA). Thailand ratified and became party of UNCLOS 1982 in 2004 and accessed to the party of PSMA and UNFSA in 2015 and 2017 respectively.

Due to the facts that Thailand has an outdated fisheries laws managements; that is to say, there is no national plan of action in combatting IUU Fishing; no marine fishery management plan, no vessel monitoring system (VMS), no traceability system, so in April 2015 EU gave the yellow card to Thailand as the main exporter of marine products to the EU. Thai government is working very hard to solve the problem by promulgating modern laws relating to fisheries managements including extensively law enforcement.

The researcher has been studying and analyzing the principal of fisheries management under the concept, principle and provisions of the international instruments with the aim to find the way to solve the problem of IUU Fishing in depth. In addition, the researcher has introduced certain case studies in aboard including the remarks in law enforcement. The researcher believes that this study will benefit the relevant government agencies and all stakeholders as a whole to efficiently combatting IUU Fishing leading to the responsible and sustainable fisheries management in Thailand.

Keywords : IUU Fishing, UNCLOS 1982, CCRF, UNFSA, IPOA-IUU, PSMA